

United Nations
Nations Unies

International
Criminal Tribunal
for the former
Yugoslavia

Tribunal Pénal
International pour
l'ex-Yougoslavie

Press Release . Communiqué de presse . Saopštenje za javnost
(Isključivo za medije. Nije službeni dokument.)

TRIAL CHAMBER
CHAMBRE DE 1ÈRE INSTANCE
PRETRESNO VIJEĆE

Hag, 10. decembar 2003.
JM/P.I.S/ 809t

PRESUDA U PREDMETU TUŽILAC PROTIV DRAGANA OBRENOVIĆA

• **DRAGAN OBRENOVIĆ OSUĐEN NA 17 GODINA ZATVORA**

U prilogu se nalazi sažetak presude koju je izreklo Pretresno vijeće I, Sekcija A, u sastavu: sudija Liu (predsjedavajući), sudija Vassylenko i sudija Argibay. Presudu je u sudnici pročitao predsjedavajući sudija.

Sažetak presude

Na ovoj sjednici Pretresno vijeće donosi presudu u ovom predmetu. Tekst koji slijedi samo je rezime pismene presude i nije njen sastavni dio. Pismena presuda biće na raspolaganju stranama u postupku i javnosti po završetku ove sjednice.

Ovdje smo danas da bismo Draganu Obrenoviću izrekli kaznu za njegovo učešće u zločinu progona koji je počinjen nakon pada srebreničke enklave u julu 1995. godine.

Kronologija postupka i Sporazum o izjašnjanju o krivici

Protiv gospodina Obrenovića, 40-godišnjeg bosanskog Srbina, Tužilaštvo je 9. aprila 2001. godine podiglo optužnicu za zločine koji obuhvataju saučesništvo u genocidu, progon i istrebljenje. Uhapšen je 15. aprila 2001. godine od strane SFOR-a, sproveden na Međunarodni sud i od tada boravi u pritvoru u Pritvorskoj jedinici Ujedinjenih nacija.

Dragan Obrenović je bio optužen zajedno s još trojicom, a suđenje mu je počelo 14. maja 2003. Po završetku glavnog ispitivanja prvog svjedoka optužbe, Pretresnom vijeću je podnesen zajednički prijedlog za razmatranje sporazuma o izjašnjanju o krivici između Dragana Obrenovića i Tužilaštva. Ovaj zajednički prijedlog je razmatran na sjednici 21. maja 2003. godine, na kraju koje je Pretresno vijeće prihvatilo potvrdno izjašnjanje o krivici Dragana Obrenovića u odnosu na jednu tačku kojom se tereti za zločin protiv čovječnosti - progone, kažnjive po članovima 5(h) te 7(1) i 7(3) Statuta, te ga je proglasilo krivim po toj tački.

Tužilac je na osnovu Sporazuma o izjašnjanju o krivici predložio da se odbace preostale tačke, što je i učinjeno. Pored toga, Dragan Obrenović je Sporazumom o izjašnjanju o krivici pristao da svjedoči u drugim postupcima koji se vode pred Međunarodnim sudom, uključujući suđenja koja se odnose na Srebrenicu. Gospodin Obrenović je u oktobru 2003. godine sedam dana svjedočio na suđenju dvojici optuženih s kojima je ranije bio optužen u istoj Optužnici.

Pretres pred izricanje kazne održan je 30. oktobra 2003. godine, kojom prilikom su četiri svjedoka odbrane saslušana *viva voce*. Iskazi još devet svjedoka odbrane i pet svjedoka optužbe uvršteni su u sudski spis na osnovu pravila 92 *bis*.

Internet address: <http://www.un.org/icty>

Public Information Services/Press Unit

Churchillplein 1, 2517 JW The Hague, P.O. Box 13888, 2501 EW The Hague, Netherlands
Tel.: +31-70-512-5343; 512-5356 Fax: +31-70-512-5355

Činjenice

Uz Sporazum o izjašnjavanju o krivici podnesena je i pismena Izjava o činjenicama o krivičnim djelima i učešću g. Obrenovića u njima. Izjava o činjenicama i Optužnica, za koje je g. Obrenović potvrdio da su istinite, predstavljaju činjenični osnov na temelju kojeg Pretresno vijeće određuje kaznu. U njima su opisane sljedeće činjenice.

Zločin progona, za koji se tereti u tački 5 Optužnice, izvršen je sljedećim sredstvima:

- ubistvom hiljada civila bosanskih Muslimana uključujući muškarce, žene, djecu i starce;
- okrutnim i nečovječnim postupanjem sa civilima Muslimanima, uključujući premlaćivanja civila u školama i drugim objektima za zatočavanje na području Zvornika od 13. do 16. jula 1995. godine;
- terorisanjem civila Muslimana iz Srebrenice i Potočara od 13. do 16. jula 1995. godine; i
- uništavanjem lične imovine i predmeta u vlasništvu civila Muslimana iz Srebrenice koji su zatočeni i ubijeni na području Zvornika.

Privoreni muškarci odvedeni su iz Potočara na pogubljenje. Slično tome, muškarci koji su u "koloni" bježali iz Srebrenice zarobljeni su i pritvoreni do pogubljenja. Nazivi koji su nekad na putu od Bratunca do Zvornika označavali naselja i zajednice, objekte za obrazovanje, kulturu i rad, ili karakteristike geografskih lokacija, danas označavaju lokacije stratišta: rijeka Jadar, dolina Cerske, magacin u Kravici, škola u Petkovicima, Dom kulture u Pilici, te sela Tišća i Orahovac. Na jednoj lokaciji, vojnoj ekonomiji Branjevo, otprilike 1.200 muškaraca, bosanskih Muslimana zarobljenih u pomenutoj koloni, pogubljeno je vatrom iz automatskog oružja. Ukupno je ubijeno više od 7.000 ljudi.

Odmjeravanje kazne: svrha kažnjavanja

Pretresno vijeće je razmotrilo principe i svrhu kažnjavanja u svjetlu mandata Međunarodnog suda. Vijeće nalazi da su principi odmjerenja kazne u državnim pravnim sistemima, a to su odvratanje, retribucija i rehabilitacija, primjenjivi i na internacionalnom nivou; međutim, kada se primjenjuju na internacionalnom nivou, pojedini princip može biti primijenjen na drugi način i u drugačiju svrhu.

Pretresno vijeće podsjeća da se kazna zasniva na individualnoj krivičnoj odgovornosti. Niko ne smije biti kažnjen za ono što je krivična odgovornost drugih i ni za jedan predmet se ne može reći da je njime riješena cjelokupna odgovornost za neki zločin – naročito kad je riječ o zločinima kakvi su počinjeni nakon pada Srebrenice i za koje bi mnogi mogli krivično odgovarati; svaka pojedina osoba može biti pozvana na odgovornost i kažnjena samo za svoj udio u činjenju krivičnih djela.

Težina krivičnog djela

Razmatrajući faktore koje treba uzeti u obzir prilikom odmjerenja kazne, Pretresno vijeće je prvo razmatralo težinu krivičnog djela, imajući na umu da pritom treba voditi računa o specifičnim okolnostima ovog predmeta, te o obliku i stepenu učešća Dragana Obrenovića u predmetnom krivičnom djelu.

Pretresno vijeće primjećuje da je zločin progona po svom biću teško djelo. Jedinostveni karakter tog zločina proizlazi iz uslova da postoji posebna namjera diskriminacije, zbog koje se taj zločin i smatra posebno teškim krivičnim djelom. U ovom predmetu težinu počinjenog krivičnog djela pokazuju djela koja imaju karakter progona, a za koja je Dragan Obrenović proglašen krivim.

Zločini počinjeni nakon pada Srebrenice nažalost dobro su poznati. Masovno ubijanje odnosno prisilno premještanje muslimanskog stanovništva iz tog dijela istočne Bosne tokom nešto više od sedmice dana počinjeno je s takvim stepenom surovosti i amoralnosti kakav nije viđen u dotadašnjem toku sukoba na području bivše Jugoslavije koji je već bio uzео previše života.

Dragan Obrenović je bio zamjenik komandanta i načelnik štaba Zvorničke brigade – one brigade koja je bila odgovorna za opštinu u kojoj je izvršena velika većina pogubljenja. U dva dana tokom kojih su izvršena mnoga od tih pogubljenja, on je bio vršilac dužnosti komandanta Zvorničke brigade. Kao što je i sam priznao, Dragan Obrenović je svojim postupcima pridonio izvršenju operacije ubijanja: dao je na raspolaganje sedmoricu svojih ljudi kao "ispomoć" kod zarobljenika – zarobljenika za koje je znao da su dovedeni u Zvornik kako bi bili strijeljani. Odobrio je udaljšavanje s linije dva vojnika koji su rukovali mašinama, znajući pritom da je njihov zadatak da pokopaju pogubljene zatvorenike. Dragan Obrenović za te postupke snosi krivičnu odgovornost.

Pretno vijeće je čulo da je Dragan Obrenović bio čovjek izuzetnog karaktera i vojnik – oficir – za kojim bi njegovi podređeni "išli i u topovsku cijev". Premda nema mnogo direktnih postupaka kojima je Dragan Obrenović pridonio operaciji ubistva, njegovo *nečinjenje* tokom tih ključnih pogubnih dana samo po sebi je uticalo na njegove saradnike i njegove podređene. Dragan Obrenović je veći dio tih sudbonosnih dana proveo na ratištu, ali je bio *svjestan* toga da je u toku veća operacija ubijanja. Zbog toga što nije spriječio svoje podređene da učestvuju u zatočanju, ubistvu i pokapanju muškaraca, bosanskih Muslimana, Dragan Obrenović snosi krivičnu odgovornost. Zbog toga što nije kaznio svoje podređene nakon što su počinili zločine za koje je znao ili je imao razloga znati, Dragan Obrenović snosi krivičnu odgovornost.

Imajući u vidu razne oblike krivične odgovornosti za koje je Dragan Obrenović prihvatio odgovornost, Pretno vijeće nalazi da odgovornost Dragana Obrenovića proizlazi prvenstveno, mada ne i isključivo, iz njegove odgovornosti kao komandanta.

Otežavajuće okolnosti

Tužilac tvrdi da u ovom slučaju Pretno vijeće mora razmotriti tri otežavajuća faktora: (i) rukovodeći položaj Dragana Obrenovića, (ii) ulogu Dragana Obrenovića kao zamjenika komandanta i (iii) ranjivost žrtava i amoralnost počinjenih zločina.

Pretno vijeće nalazi da je Dragan Obrenović, kao vršilac dužnosti komandanta i zamjenik komandanta Zvorničke brigade, bio na nadređenom položaju. S obzirom na to da krivična odgovornost Dragana Obrenovića u velikoj mjeri proizlazi upravo iz komandne odgovornosti po članu 7(3) Statuta, Pretno vijeće nalazi da ne bi bilo primjereno da se jedno te isto ponašanje uzima i kao osnov za krivičnu odgovornost i kao otežavajuća okolnost u ovom predmetu.

Pretno vijeće nalazi da je amoralnost zločina supsumirana u cjelokupnoj težini krivičnog djela.

Pretno vijeće posebno ističe ranjiv položaj žrtava. Svi oni našli su se u situaciji u kojoj su bili bespomoćni i izloženi okrutnom postupanju svojih zarobljivača. Pretno vijeće zaključuje da ta okolnost predstavlja otežavajući faktor u počinjenju krivičnih djela.

Olakšavajuće okolnosti

Kao olakšavajuće okolnosti tužilac navodi potvrdno izjašnjavanje o krivici, prihvatanje odgovornosti, kajanje, saradnju s Tužilaštvom i prethodni dobar karakter optuženog. Pored tih faktora koje je naveo tužilac, odbrana smatra da su prilog procesu pomirenja i ponuda Dragana Obrenovića da se dobrovoljno preda takođe olakšavajuće okolnosti u ovom predmetu.

Pretno vijeće je zaključilo da potvrdno izjašnjavanje o krivici i prihvatanje odgovornosti Dragana Obrenovića predstavljaju važan olakšavajući faktor jer je optuženi time dao svoj prilog pronalaženju istine i unapređenju procesa pomirenja, kao i stoga što je Dragan Obrenović *bezrezervno* i *bezuslovno* prihvatio svoju individualnu krivičnu odgovornost za vlastitu ulogu u zločinu progona. Pretno vijeće takođe smatra da potvrdno izjašnjavanje o krivici Dragana Obrenovića predstavlja olakšavajući faktor zato što su time svjedoci bili pošteđeni dolaska pred sud i svjedočenja o bolnim i traumatičnim događajima. To je osobito važno u slučaju kao što je Srebrenica, u vezi kojeg je tužilac podigao brojne optužnice, te će na budućim suđenjima najvjerojatnije biti potrebno prisustvo tih svjedoka.

I na kraju, Pretno vijeće uzima na znanje činjenicu da se u slučaju drugih optuženih smatralo pozitivnim to što su se potvrdno izjasnili o krivici prije početka suđenja ili u ranoj fazi suđenja, jer su

time uštedena sredstva Međunarodnog suda. Ovo Pretresno vijeće cijeni takvu uštedu sredstava Međunarodnog suda. Međutim, Pretresno vijeće takođe smatra da u predmetima ovakvog dosega, u vezi kojih je Savjet bezbjednosti, a time i međunarodna zajednica u cjelini, Međunarodnom sudu i povjerio zadatak da donese pravdu u bivšoj Jugoslaviji putem krivičnih postupaka koji će biti pravični, poštovati međunarodne standarde ljudskih prava, te u kojima će se pravima optuženih i interesima žrtava poklanjati dužna pažnja, uštedi sredstava ne treba davati nesrazmjernu pažnju ni značaj.

Pretresno vijeće je pažljivo razmotrilo kajanje koje je pokazao Dragan Obrenović i njegovo izvinjenje žrtvama zbog svog učešća u onome što je sam nazvao "užasima Srebrenice".¹ Pretresno vijeće na osnovu izjava i postupaka Dragana Obrenovića zaključuje da se on iskreno kaje zbog svoje uloge u zločinima za koje je osuđen i da se želi iskupiti za svoje krivično ponašanje. Stoga Pretresno vijeće kajanje Dragana Obrenovića uzima u obzir kao značajan olakšavajući faktor u ovom predmetu.

Što se tiče saradnje s tužiocem, Pretresno vijeće primjećuje da tužilac smatra da je saradnja g. Obrenovića bila potpuna. Pretresno vijeće nalazi da je Dragan Obrenović dao istinit iskaz i detaljne informacije u predmetu *Blagojević* o svojim saznanjima u vezi s događajima koji se tiču Srebrenice i vojne strukture VRS-a. Pretresno vijeće se slaže s tužiocem da je Dragan Obrenović na svako pitanje odgovorio što je jasnije i preciznije mogao, bez obzira na to da li mu je pitanje postavio tužilac, branilac ili Pretresno vijeće. Pretresno vijeće dalje zapaža da je svjedočio i u žalbenom postupku u predmetu *Krstić*, te da je pristao svjedočiti i u drugim postupcima. Pored toga, pomogao je tužiocu time što mu je dao brojne dokumente koji su relevantni za predmet *Blagojević* i za istrage u drugim predmetima. Pretresno vijeće takođe zaključuje da je Dragan Obrenović sarađivao s tužiocem i u fazi istrage, kada je dozvolio Tužilaštvu da izvrši pretres imovine Zvorničke brigade. Pretresno vijeće zaključuje da znatna mjera saradnje s tužiocem u ovom predmetu predstavlja značajnu olakšavajuću okolnost.

Na osnovu izvedenih dokaza, Pretresno vijeće nalazi da je Dragan Obrenović prije rata u svojoj sredini bio veoma poštovana osoba koja nikog ne diskriminira. Nadalje, Pretresno vijeće na osnovu iskaza zaključuje da je Dragan Obrenović čak i za vrijeme rata kontinuirano pomagao nekolicini Muslimana koje nije poznao od ranije. Pretresno vijeće smatra da je to važan olakšavajući faktor.

Pretresno vijeće prihvata da ovi olakšavajući faktori predstavljaju korak prema rehabilitaciji.

Pored navedenih, Pretresno vijeće je utvrdilo da postoje i sljedeće olakšavajuće okolnosti: ponuda za dobrovoljnu predaju; dolično ponašanje u Pritvorskoj jedinici UN-a i lične prilike optuženog.

Zaključci

Krivična odgovornost Dragana Obrenovića za rasprostranjene ili sistematske zločine počinjene nakon pada Srebrenice mora odgovarati njegovom individualnom krivično kažnjivom ponašanju - njegovim radnjama i njegovim propustima. Ne umanjujući ni na koji način krivično ponašanje Dragana Obrenovića, Pretresno vijeće podsjeća da on nije jedini koji snosi krivičnu odgovornost za masovne zločine počinjene nad bosanskomuslimanskim stanovništvom. Nije on osmislio operaciju ubijanja. Zbog toga njegova kazna mora odražavati samo *njegovu* ulogu i učešće u zločinu progona. Drugi kojima će se jednog dana suditi pred ovim Međunarodnim sudom isto tako će biti suđeni i kažnjeni za ono što je bila *njihova* uloga.

Pretresno vijeće je zaključilo da postoje brojne olakšavajuće okolnosti kojima Pretresno vijeće pridaje znatnu težinu. Prihvatanjem svoje odgovornosti i svoje krivice, svojim iskrenim kajanjem, svojom znatnom saradnjom s tužiocem i svojim karakterom, Dragan Obrenović je ublažio svoju kaznu.

Pretresno vijeće ističe da se davanje značajne težine olakšavajućim okolnostima u ovom predmetu ne treba tumačiti kao neobaziranje na težinu krivičnog djela za koje je Dragan Obrenović proglašen krivim. Pretresno vijeće je uzelo u obzir razmjere zločina u kojima je učestvovao Dragan Obrenović. Pretresno vijeće je nadalje uzelo u obzir i posljedice tih zločina za žrtve i preživjele. I razmjeri zločina i njihove posljedice su ogromni.

¹ Pretres pred izricanje kazne, T. 1556.

Kao što je Pretresno vijeće naglasilo i stranama u postupku i Dragani Obrenoviću, vijeće nije obavezno slijediti njihove preporuke u vezi s kaznom. Pretresno vijeće je pažljivo razmotrilo argumente objiju strana i njihove preporuke u vezi s kaznom.

Gospodine Obrenoviću, ustanite, molim vas.

Nakon što je pažljivo odvagalo sve navedene faktore, Pretresno vijeće vam izriče kaznu zatvora u trajanju od **17** godina. Imate pravo da vam se u trajanje kazne uračuna 969 dana koje ste proveli u pritvoru do dana izricanja ove Presude o kazni.

Integralan tekst presude možete naći na Internet stranici MKSJ-a, a na zahtjev ga može dobiti i od Službe za informisanje javnosti ili Outreach programa.